

30. 3. 2025 – Lid si stěžuje, Hospodin zajišťuje.

Čtení: Exod.16,1-9 dále 13-20; 17,1-3

Písně: 106 – Pod ochranou největšího; 115 – Bůh je náš Pán a Král;
147 – Každý den Pán mi sílu dává; 169 – Jak rozkošné a milé

Pán Bůh slibuje, že dá svým dětem vše, co potřebují.

Izraelité v čele s Mojžíšem vstoupili na Sinajskou poušť a okamžitě se setkali s hořkou realitou. Chyběly jim základní životní potřeby: **jídlo a voda**. Tváří v tvář tomu začali reptat: „Celé shromáždění Izraelitů začalo na poušti reptat proti Mojžíšovi a Áronovi. Izraelci jim říkali: Kéž bychom zemřeli rukou Hospodinovou v egyptské zemi, kde jsme seděli před hrnci s masem a jedli chléb do sytosti! Vyvedli jste nás na tuto poušť, aby celý tento zástup zemřel hlady“ (Ex 16,2-3).

Reptání lidu není ojedinělou událostí. Je to spíše trvalý postoj (vyjádřený hebrejským slovem (lwn), které se v textech Exodu vyskytuje až sedmáctkrát!). **Lid si stěžuje, reptá, protestuje proti obtížným životním podmínkám na poušti, proti vůdcům, Mojžíšovi a Áronovi, bouří se proti vstupu do zaslíbené země, ba dokonce se vzpírá samotnému Bohu. Nedůvěřuje mu.** Poušť, která měla být místem putování, místem přechodu, se v očích Izraelitů jeví jako cíl, místo zkázy, smrti. Navíc se v účastnících pochodu objevuje stesk po minulosti, po časech zajetí. Příkrášlují si svůj dřívější život, vzpomínají na velké hrnce plné masa a dalších egyptských pochoutek. Chtějí se vrátit do minulosti. **Dávají přednost útrapám života v zajetí před útrapami překonávání pouště.**

Izraelité poměrně rychle zahladili (vymazali – udělali delete) velké Boží skutky, jichž byli svědky. Cítili se osamělí, protože zapomněli, že Bůh je tam a bdí nad nimi, aby je podpořil. Zdálo se jim, že poušť je otroctví a Egypt, v němž s nimi bylo zacházeno jako s otroky, země štěstí a snů. „Hříchem Izraele je „nedostatek paměti“, chápaný v biblickém smyslu jako postoj, který člověku umožňuje uvědomit si vlastní skutečnou křehkost a slabost a vyvolává pocit vděčnosti Bohu za vysvobození. Vzpomínka zpřítomňuje minulost a otevírá se novému spásnému Božímu zásahu. Cesta Izraele do zaslíbené země se tak ztrácí v nostalgii po věcech a minulosti a minulé zajetí se jeví jako svoboda. **Bez paměti zůstává Izrael vězněm své přítomnosti, útrap života na poušti“** (A. Spreafico).

Boží odpověď na reptání lidu byla velkorysá. Hospodin netrestal svůj lid za nedostatek důvěry a trpělivosti, ale odpověděl na jeho nářky: „Hospodin řekl Mojžíšovi: „Já vám sešlu chléb jako déšť z nebe. Ať lid vychází a sbírá, co denně spotřebují. Tak je podrobím zkoušce, budou-li

se řídit mým zákonem, či nikoli. Když budou připravovat, co přinesou, ať je toho šestého dne dvakrát tolik, než co nasbírají každodenně.“ (Ex 16,4-5). Ani bratři se necítili dotčeni nevěrou lidu. „Mojžíš a Áron si plně uvědomují, že jsou pouze nástroji v Božích rukou. Neuráží je ani to, že někdo zpochybňuje jejich autoritu. Neříkají: 'Obětujeme se za vás, a vy, nevděčníci...', protože se to netýká jich, ale říkají: 'Co jsme my. 'Nehodní služebníci', řekli by nejspíš, kdyby znali evangelium. 'Nemůžeme vám pomoci, když máte hlad, ale Pán vám dá jíst'.

A to se skutečně stalo: „Druhý den ráno ležela kolem tábora vrstva rosy. Když se vrstva rosy zvedla nahoru, leželo na poušti něco jemného a zrnitého, jako mráz na zemi. Při pohledu na to se Izraelci jeden druhého ptali: Co je to? - Nevěděli totiž, co to je. (Man-hu): „Co je to? Mojžíš řekl: To je chléb, který vám Hospodin dává za pokrm“ (Ex 16,14-15). Bůh zjevil svou slávu prostřednictvím dvou pozoruhodných jevů. Prvním byla rosa, která se v suchém podnebí Egypta nevyskytuje a která byla považována za dar z nebe (srov. Ž 147,16). Druhým byla mana. Lidské vysvětlení: „Učenci obvykle poukazují na vylučování drobného hmyzu z čeledi červců, který se živí mizou tamaryšku. Když sekret ztuhne a spadne na zem, lze jej sbírat a používat jako sladidlo. (...) Jiní se domnívají, že manna byl sladký nektar rostliny hammada, která se běžně vyskytuje v oblasti jižního Sinaje, kde se používá ke slazení těsta“ (J. Walton). Ještě jiní ji přirovnávají k bílé zbarveným semenům koriandru. Nicméně doba jeho výskytu (od dubna do června), **jeho obrovské množství a jeho vlastnosti naznačují, že nešlo jen o běžný jev, ale o zázračný Boží zásah.**

Manna byla pro Hebrejce neznámá. Každý si mohl nasbírat jen množství potřebné k denní obživě (23 dekagramů). Hromadění zásob nebylo možné, protože manna by se do druhého dne rozpadla. **Tímto způsobem Bůh vychovával svůj lid k důvěře. Pokud se o jídlo postaral dnes, postará se o něj i zítra. Když Ježíš učil své učedníky modlit se, povzbuzoval je, aby svého nebeského Otce každý den prosili o chléb: „Chléb náš vezdejší dej nám dnes“ (Mat 6,6-11).** A ve svém vyučování doporučoval: „A vy se proto neptejte, co budete jíst a co budete pít, a nedělejte si s tím starosti! O to všechno totiž usilují národy světa, ale váš Otec ví, že to potřebujete. Usilujte raději o jeho království, a to vše vám bude přidáno“ (Luk 12,29-31).

Manna, kterou Bůh krmil svůj lid, má také duchovní rozměr. Mojžíš ji nazývá „chlebem z nebe“. Je to sám Bůh, kdo poskytuje „pokrm andělů“: Deuterokanonický text (Moudr 16,20-21 „A ty jsi svůj lid živil andělským pokrmem a dal jsi mu bez jeho námahy hotový chléb z nebe, schopný dát každé potěšení a uspokojit každou chuť“). Novou manou, chlebem z

nebe, se později stane sám Kristus, jeho tělo, požívané v eucharistii: Ježíš jim řekl: „Amen, amen, pravím vám, chléb z nebe vám nedal Mojžíš; pravý chléb z nebe vám dává můj Otec. Neboť Boží chléb je ten, který sestupuje z nebe a dává život světu.“ Řekli mu: „Pane, dávej nám ten chléb stále!“ Ježíš jim řekl: „Já jsem chléb života; kdo přichází ke mně, nikdy nebude hladovět, a kdo věří ve mne, nebude nikdy žíznit. (Jan 6,32-33.35). Manna bude novým životodárným pokrmem v nebi: „Vítězi dám skrytou manu“ (Zjev. 2,17).

Manna také symbolizuje pokrm Božího slova. Během těžkostí při překonávání pouště by Izraelité neměli vkládat naději pouze do hmotného pokrmu; stejně důležitý je i pokrm duchovní, kterého je mimochodem Bůh nešetří. Mojžíš to připomíná v Deuteronomiu: „Připomínej si celou tu cestu, kterou tě Hospodin, tvůj Bůh, vodil po čtyřicet let na poušti, aby tě pokořil a vyzkoušel a poznal, co je v tvém srdci, zda budeš dbát na jeho přikázání, či nikoli. Pokořoval tě a nechal tě hladovět, potom ti dával jíst manu, kterou jsi neznal a kterou neznali ani tvoji otcové. Tak ti dával poznat, že člověk nežije pouze chlebem, ale že člověk žije vším, co vychází z Hospodinových úst.“ (Deut 8,2-3).

Na poušti se Izrael učí ctít Boha také tím, že posvěcuje šabat, den odpočinku. V tento den se manna neobjevila. Nenašli ji ani ti nejzarytější „workoholici“. Jídlo na sváteční den se muselo připravit den předem. Šabat je Božím dnem odpočinku (srov. Gn 2,2-3). „Zachovávání šabatu tedy není pouhým zákonem upravujícím čas člověka, ale začleňuje ho do Božího času. V sobotu se Izrael podílí na Božím čase a uznává ho jako Hospodina, který vždy dává pokrm“ (A. Spreafico).

Nebeská strava však Izraelce nudila. Znovu si začali stěžovat: Chátru přimíšenou mezi nimi popadla žádostivost. Rovněž Izraelci začali znovu s pláčem volat: „Kdo nám dá najíst masa? Vzpomínáme na ryby, které jsme měli v Egyptě k jídlu zadarmo, na okurky a melouny, na pór, cibuli a česnek. Jsme už celí seschlí, nevidíme nic jiného než tu manu.““ (Num 11,4-6). Izraelité byli svéhlaví jako malé děti. Všechno se po chvíli stávalo „blé“. Nic nemohlo uspokojit jejich chuť po novém. Neustále si na něco stěžovali a reptali. Mojžíš také pomalu ztrácel trpělivost a sám si začal stěžovat. Pán Bůh však byl trpělivý a měl 'chuť'. Na jejich stížnosti okamžitě odpověděl: „Zvedl se vítr poslaný Hospodinem a přinesl z moře křepelky, které se snášely na tábor z obou stran po celý den cesty a pokryly zemi na dva lokty vysoko. Lid byl na nohou celý den, přes noc i druhý den a sbíral křepelky“ (Num 11,31-32). K fenoménu migrace křepel z Evropy do Asie přes Sinajskou oblast dochází i dnes v březnu a dubnu. „Obvykle hejna křepel letí po větru a při bočním větru sedají na zem (nebo na vodu). Často vyčerpané letí nízkou dráhou, v takovém

případě je lze snadno odchytit. Je známo, že křepelky, které hledají místo k přistání a odpočinku, potápějí malé čluny. Na Sinaji byly na zemi tak hustě, že jeden pták přistával na hlavách druhého“ (J. Walton).

Putování pouští bylo časem zkoušek. Nebyli jí vystaveni jen Izraelité. Zkoušeli také Boha. Navzdory znamením a zázrakům stále nevěřili, ale reptali a stěžovali si. Když se najedli, jejich chuť k jídlu rostla. Stále nedůvěřovali, nebyli přesvědčeni, že jsou v rukou dobrého Boha. Spíše chtěli, aby jim Bůh sloužil a byl v jejich módě. Skutečnost byla a stále je jiná. „Bůh je spolu s lidmi, ale ne v rukou lidí. Je to Bůh, kdo vede lid, nikoli Boží lid. Je to vždy cesta, tedy příběh, který konkrétně ukazuje, jak má být Boží přítomnost chápána a jaký má smysl. Bůh ji chápe po svém a člověk by ji rád chápal jinak, po svém“.

Důvěřuj Pánu Ježíši, že naplní všechny tvé potřeby.

Otázky k zamyšlení:

Jak prožíváme situace nedostatku?

Za jakých okolností reptáme?

Co je důvodem naší nespokojenosti a reptání?

Zpochybňujeme Boží přítomnost a jeho schopnost zachraňovat?

Naplnění a nasycení v Pánu Ježíši Kristu přeje Š. Marosz